

Dočítate sa v čísle
alebo na www.ozkovo.sk:

- Firma Gabor dostala za porušenie ZP pokutu – str. 1 až 2
- Platenie odvodov počas štrajku sa zmení – str. 2
- Trinásť plat má 13% zamestnancov – str. 5

PRÍPLATKY ZA NOČNÚ PRÁCU V PARLAMENTE

Od mája budúceho roka sa majú zvýšiť príplatky za prácu v noci a počas sviatku. Súčasne sa má zaviesť príplatočok za prácu v sobotu a nedeľu. Vyplýva to z návrhu novely Zákonníka práce od poslancov za stranu Smer-SD, ktorý parlament posunul do druhého čítania.

Konečná verzia zvyšovania spomínaných príplatočkov však nakoniec môže vyzeráť inak. Premiér Robert FICO pred pár dňami pripustil, že je pri ich presadzovaní pripravený robiť kompromisy pri istých druhoch povolanií.

Predstaviť si vie ústupky napríklad pri reštauráciách či u pekárov, ktorí už v minulosti upozornili, že kvôli zvyšovaniu príspevkov za nočné budú musieť buď prepúšťať, alebo zvyšovať ceny za pečivo a chlieb. „Máme ešte dva mesiace čas na to, aby sme o tejto téme diskutovali,“ povedal k danému predsedu vlády.

Ako ďalej avizoval premiér, pri príplatočkoch za prácu v sobotu a nedeľu je ochotný robiť dokonca až ústupky, nechce však cúvnuť v príplatočkoch za nočnú prácu. „Nemám záujem presadzovať veci, ktoré by znižovali konkurencieschopnosť podnikov či hospodársky rast

krajiny. Dnes je ale príplatočok za nočné 50 centov za hodinu, my ponúkame 1,38 eura. Nech mi nikto nehovorí, že takéto opatrenie by ohrozilo slovenskú ekonomiku,“ dodal R. FICO.

Príspevok na prácu v noci by sa tak mal zvýšiť zo súčasných 20 percent minimálnych mzdových nárokov na 50 percent.

Pri príspevkoch za prácu v sobotu a nedeľu sa hovorí o zavedení, keďže dnes takýto príspevok Zákonník práce firmám platiť neprikazuje. Niektorí zamestnanci ich dostávajú, ale len na základe kolektívnej zmluvy či ako benefit od firmy.

Maximálna suma príplatočku za prácu cez sviatky sa má zvýšiť zo súčasných 50% na 100 percent priemerného zárobku zamestnanca. Poslanci tiež navrhujú zaviesť nový príplatočok za

(Pokračovanie na 2. str.)

*Prajeme vám všetko, čo radosť
vzbudí,
prajeme vám veľa lásky, ktorá spája
ľudí.
Nech sa vám na stromčeku všetko
šťastie sveta ligoce –
majte krásne a požehnané Vianoce.
Vaša redakcia.*

FIRMA GABOR PORUŠILA ZÁKONNÍK PRÁCE

Obuvnícka firma Gabor v Bánovciach nad Bebravou, o ktorej sme v našom mesačníku už viackrát písali v súvislosti s núteným sobotňajším nadčasom a vyvedením a následným perzekúvaním predsedníčky miestnych odborov - Moniky ŽEMBEROVEJ - dostala vyjadrenie z Inšpektorátu práce v Trenčíne. Inšpektori kontrolou v závode zistili, že vedenie firmy nútilo zamestnancov pracovať v sobotu, i keď na to nemalo nárok, čím došlo k porušeniu Zákonníka práce.

KONFLIKT PRE SOBOTŇAJŠÍ NADČAS

Pripomeňme, že celý konflikt sa začal zverejnením oznamu na firemnej tabuli, v ktorom spoločnosť zamestnancov informovala, že v sobotu, 30. septembra, majú nastúpiť na nadčasovú sobotňajšiu zmenu.

Avšak predtým, ako to firma oznámila pracovníkom, mala sa podľa Zákonníka práce najskôr dohodnúť s odborovou organizáciou – v tomto prípade Základnou organizáciou OZ KOVO Gabor na čele s predsedníčkou Monikou ŽEMBEROVOU. Neurobila tak. Išlo totiž o takzvanú prácu v dňoch pracovného pokoja, teda v dňoch, keď má pracovník právo na odpočinok.

V istých konkrétnych prípadoch - keď treba niečo opraviť alebo sa robí inventúra - je možné, aby spoločnosť v dňoch pracovného pokoja zamestnancom nariadila pracovať aj bez dohody s odborovou organizáciou. Sobotná zmena, ktorú vedenie firmy Gabor nariadilo zamestnancom koncom septembra, však do tejto kategórie nespadála.

Odborári zamestnancov informovali, že so so-

botňajšou zmenou nesúhlasili, nakoľko im vedenie firmy nedalo priestor rokovať ani ako odborovej organizácii, a už vôbec nie rokovať s ľuďmi, aby priamo od nich zistili, či s takouto nadčasovou prácou súhlasia. „Medzi zamestnancami dlhodobo panuje nespokojnosť so mzdovým ohodnotením, systémom práce a kvalitou materiálov. Za prácu v sobotu nemáme adekvátne príplatočok a vďaka kontu pracovného

(Pokračovanie na 2. str.)

ZASADALA RADA OZ KOVO

V žilinskom Dome odborov sa 30. novembra uskutočnilo posledné tohtoročné zasadnutie Rady Odborového zväzu (OZ) KOVO. Prítomných kováčov prišiel pozdraviť aj prezident Konfederácie odborových zväzov (KOZ) SR, Jozef KOLLÁR.

Na úvod stretnutia sa prítomným prihovoril predseda Rady OZ KOVO, Emil MACHYNA, ktorý stručne zrekapituloval informácie zo zasadnutia Hospodárskej a sociálnej rady (tripartity), ktorá sa zaoberala aj návrhom ministerstva práce o zvýšení príplatočkov za prácu v noci (Slovensko patrí v rámci EÚ ku krajinám s najvyšším zastúpením nočnej práce), cez sviatky a zavedení príplatočku za sobotu a nedeľu. Spomenul aj kováčku kampaň #SkorDoDochodku, v rámci ktorej sa realizuje celoslovenská petícia na zastopovanie veku odchodu do dôchodku i možnosť, aby zamestnanci z rizikových profesií, z nepretržitej prevádzky a pod. mohli odísť do dôchodku skôr. Ako potvrdil, v danom čase bolo pod petíciou podpísaných takmer 70 tisíc ľudí, pričom cieľom je získať vyše 100 tisíc podpisov.

Následne sa slova ujala podpredsedníčka Rady OZ KOVO, Monika BENEDEKOVÁ, ktorá je zároveň aj hlavnou vyjednávačkou nášho zväzu, aby poinformovala o vývoji v kolektívnom vyjednávaní vyšších odvetvových zmlúv (podrobnejšie v Prioritách na str.4). V príhovore sa dotkla aj problematiky mzdového a sociálneho dumpingu v súvislosti s prílevom

zahraničných - zväčša agentúrnych zamestnancov a spomenula kvóty, ktoré chce vláda zaviesť od mája budúceho roku s tým, že v jednej fabrike môže pracovať maximálne 30% cudzincov aj to v regiónoch, ktoré

(Pokračovanie na 2. str.)

PRÍPLATKY ZA NOČNÚ PRÁCU V PARLAMENTE

(Dokončenie z 1. str.)

prácu v sobotu a nedeľu, ktorý by zamestnanec dostával popri svojej mzde najmenej v sume hodinovej minimálnej mzdy. Od mája budúceho roka by tak tento príplatok dosahoval 2,76 eura.

Novela Zákonníka práce by podľa predkladateľov mohla ovplyvniť až 761,5 tisíc zamestnancov. Zvýšenie tzv. čistého príjmu dotknutých zamestnancov možno podľa nich odhadnúť na približne 337,5 miliónov eur v roku 2018 a na 535,6 milióna eur v roku 2019. „Zvýšenie čistého príjmu na jedného zamestnanca by tak v roku 2018 malo predstavovať cca 443,1 eura a 703,3 eura v roku 2019, čo predstavuje zvýšenie čistých príjmov zamestnancov v priemere o viac ako 58,60 eura mesačne,“ uviedli poslanci.

Predkladatelia očakávajú negatívny vplyv novely na podnikateľské prostredie vzhľadom na zvýšenie mzdových nákladov zamestnávateľov, keďže by ich to podľa prepočtov malo stáť cez miliardu eur ročne. „Tieto dopady môžu byť zmiernené, ak sa naplní jeden z cieľov v novely, a to znížiť rozsah práce v noci, sobotu, nedeľu a vo sviatok,“ tvrdia predkladatelia.

Toto opatrenie sa má pritom týkať len zamestnancov súkromníkov, nie zamestnancov verejnej správy. Prvýkrát majú príplatky platiť aj pre dohodárov.

Navrhovaná novela pracovného kódexu obsahuje aj ďalšie navrhované zmeny. Ide o zavedenie povinnosti neponúknuť pri dojednaní mzdy v pracovnej zmluve základnú zložku mzdy v sume nižšej, ako je suma základnej zložky zverejnená v ponuke zamestnania, vypustenie povinnosti uvádzať niektoré údaje v potvrdení o zamestnaní, úpravu nárokov v prípade pracovnej pohotovosti mimo pracoviska v osobitných prípadoch a doplnenie možnosti vyplácať mzdu za prácu nadčas v období čerpania náhradného voľna. Novela zákona zavádza aj zákaz uplatňovať normy spotreby práce, ak by mohla byť ohrozená bezpečnosť alebo zdravie zamestnancov.

TASR, red

PLATENIE ODVODOV POČAS ŠTRAJKU SA ZMENÍ!

Platenie odvodov počas štrajku sa zmení. Vplyva to z novely zákona o zdravotnej starostlivosti, ktorú nedávno schválil parlament a účinnosť by mala nadobudnúť od 1. januára 2018.

Súčasná úprava v prípade účasti zamestnanca na štrajku totiž spôsobuje neprimeranú administratívnu záťaž pre zamestnanca, ako aj pre zamestnávateľa.

„Pri neprítomnosti v práci z dôvodu štrajku je zamestnávateľ povinný za svojho zamestnanca, ktorý nemá príjem zo závislej činnosti, oznámiť zdravotnej poisťovni zánik pracovného pomeru. Zamestnanec má zároveň povinnosť prihlásiť sa v zdravotnej poisťovni ako samoplatiteľ a odvádzať si preddávky na poistné. Po ukončení štrajku má zamestnávateľ opätovne povinnosť nahlásiť vznik pracovného pomeru,“ píše ministerstvo zdravotníctva v súčasnej novely zákona.

Po novom, podľa schválenej úpravy, ak sa stane zamestnanec samoplatiteľom pre účasť na štrajku, nevzniká mu povinnosť platiť preddávky na poistné, ani prihlasovať sa ako samoplatiteľ v zdravotnej poisťovni. Zamestnávateľ bude plniť oznamovaciu povinnosť za takéhoto zamestnanca a poistné uhradí zamestnanec v ročnom zúčtovaní poistného ako samoplatiteľ, a to v rovnakej výške, ako platí dopiaľ.

Zároveň sa ustanovuje povinnosť pre zdravotné poisťovne vykonať za takýchto poistencov ročné zúčtovanie poistného.

pravda.sk, mk

FIRMA GABOR PORUŠILA ZÁKONNÍK PRÁCE

(Dokončenie z 1. str.)

času je práca cez víkend platená ako robota, vykonaná v bežný pracovný deň. Odbory preto nesúhlasili s mimoriadnou sobotňajšou zmenou a s vedením podniku sme plánovali rozbehnúť rokovania o lepšom mzdovom ohodnotení zamestnancov,“ komentovala to vtedy predsedníčka odborovej organizácie OZ KOVO, M.ŽEMBEROVÁ.

Následne si dal riaditeľ firmy zavolať šéfkou odborov do kancelárie, kde podľa jej slov prebehol nepriemerný rozhovor, ktorého súčasťou boli aj vyhrážky, že pri takomto jednaní môže prísť o zamestnanie.

Problémy mala predsedníčka aj na ďalší deň, keď

prišla do práce. Informovali ju, že porušila pracovnú disciplínu a dočasne - na mesiac - s ňou prerušujú spoluprácu. Počas tohto času jej firma mala platiť len 60 percent zo mzdy Podľa vedenia firmy, predsedníčka odborov porušila pracovnú disciplínu, keď vraj „rozdávala letáky, v ktorých vyzývala svojich kolegov a kolegyné na bojkotovanie sobotňajšej práce nadčas a ohrozovala tak dôležitý záujem zamestnávateľa“. Predsedníčka odborovej organizácie sa však nedala zastrašiť a na Inšpektorát práce podala podnet na prešetrenie postupu zamestnávateľa a na možné porušenie Zákonníka práce. Situácia sa opäť zmenila 17. októbra, kedy riaditeľ firmy M. ŽEMBEROVÚ povolal späť do práce a doplatil jej úsluh mzdu - čím vlastne uznal - vtedy ešte bez vyjadrenia inšpektorátu práce - že k porušeniu pracovnej disciplíny z jej strany nedošlo.

VEDENIE PORUŠILO ZÁKONNÍK TRIKRÁT!

Obuvnícka firma Gabor, ktorá na Slovensku pôsobí už od roku 1996 a zamestnáva takmer 1500 ľudí, po zverejnení konfliktu poslala stanovisko do agentúry SITA. Vedenie spoločnosti v ňom tvrdí, že zavedenie sobotňajšej nadčasovej pracovnej zmeny bolo naliehavé a vopred dohodnuté s každým zamestnancom zvlášť.

Je to však len polovičná pravda. Inšpekcia práce vo firme zistila, že nadčasy so zamestnancami síce dohodnuté boli, ale spôsobom, ktorý zákon nedovoľuje!

Firma to totiž urobila tak, že už pri prijímaní do práce dala zamestnancom podpísať dokument, že súhlasia, že budú pracovať nadčas počas celého obdobia, čo budú zamestnaní vo firme. A to bez ohľadu na to, či človeka požiadajú, aby odpracoval nadčas o týždeň, mesiac, rok, alebo desať rokov. Spoločnosť preto v septembri už od pracovníkov súhlas so sobotňajšou zmenou nežiadala.

„Zamestnanci sa tak vopred vzdali svojho práva súhlasiť alebo odmietnuť prácu nadčas. Na Slovensku sa ale takto svojho práva na odsúhlasenie vzdať nemôžu!“ vysvetľuje Juraj HAJŠO, vedúci oddelenia pracovnoprávných vzťahov Inšpektorátu práce v Trenčíne.

Inšpektori vo firme zistili až tri porušenia Zákonníka práce!

Po prvé: Vedenie firmy Gabor nútilo zamestnancov pracovať vtedy, keď nemali.

Po druhé: Zamestnávateľ sa nesprával „v súlade s dobrými mravmi“, keď zamestnancov podpísaním dokumentu pri prijímaní donútil vzdať sa vopred ich práv.

A po tretie: Zamestnávateľ nedodržiava kolektívnu zmluvu, v ktorej sa píše, že začiatok a koniec pracovného času, ako aj rozvrh pracovných zmien, má zamestnávateľ dohodnúť s odborármi. Nestáčí ho vyvesiť na nástenku, ako to vedenie firmy Gabor urobilo.

„Žiadne rozhodnutie o pokute nám doručené nebolo,“ odpovedal riaditeľ obuvníckej firmy JURAJ VODIČKA na otázku, či sa firma voči pokute odvolá.

KONFLIKT TRVÁ

Predsedníčka M. ŽEMBEROVÁ napokon o peniazoch pre konflikt neprišla. V novembri sa však odborová organizácia dostala do opätovného sporu s vedením spoločnosti. Predsedníčka spolu s kolegom totiž medzi zamestnancami vo firme robila anketu, či chcú cez vianočné sviatky (27. – 29.12.) dovolenku, alebo si tieto dni odpracujú v sobotu. V minulosti totiž pracovníci firmy často cez toto obdobie zostávali doma. „Prišlo mi normálne opýtať sa ľudí, čo chcú, aby som potom mohla rokovať s firmou. Vedenie sa to však nepáčilo a povedali mi, že ohrozujú záujem zamestnávateľa,“ hovorí M. ŽEMBEROVÁ. Zároveň jej vyčítali, že ich o tejto ankete vopred neinformovala, aj keď to žiadny predpis neupravuje. Všetka teda naďalej ostávajú napäté.

Uvidíme, aká bude situácia v novom roku, keď by v tejto obuvníckej spoločnosti malo odštartovať kolektívne vyjednávanie novej kolektívnej zmluvy. Situáciu budeme preto aj naďalej sledovať.

Sita.sme.sk, af

ZASADALA RADA OZ KOVO

(Dokončenie z 1. str.)

majú nižšiu ako 5%-nú nezamestnanosť (písali sme o tom v predchádzajúcom čísle). Spomenula aj európske témy – napr. Európsky pilier sociálnych práv, ktorý sa v rámci Európskej únie (EÚ) snaží podporovať prístup k sociálnej ochrane pre všetkých zamestnancov. V roku 2016 bolo takmer 40 % zamestnaných ľudí v EÚ v neštandardnom zamestnaní alebo samostatne zárobkovo činných a práve títo majú nedostatočný prístup k pracovno-právnej ochrane a sú preto vystavení vyššej ekonomickej neistote a nižšej úrovni ochrany pred sociálnymi rizikami.

Prezident KOZ SR, Jozef KOLLÁR, pozdravil prítomných kováčov a ocenil OZ KOVO ako jeden z najaktívnejších a najrepresentatívnejších odborových zväzov. Spomenul kolektívne vyjednávanie o avizovanom, 4,8-percentnom zvyšovaní plátov zamestnancov v štátnej a verejnej správe, ktoré nadobudne účinnosť od 1. januára 2018 a spomenul aj rozpor, ktoré v tomto kontexte vnímajú zástupcovia Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku.

Potom – v zmysle stanoveného programu – odsúhlasovali prítomní členovia Rady OZ KOVO predložené materiály. Schválili tak návrh rozpočtu OZ KOVO

na budúci rok, rovnako i plán vzdelávania, konkrétne budúročného programu zväzu i správu z medzinárodnej činnosti zväzu z predchádzajúceho roka. S malými pripomienkami odsúhlasili aj revíziu vnútrozväzových predpisov a schválili p. Jozefa GREŠKA za člena Snemu KOZ SR a p. Pavla GOLÁNA za člena komisie pre kolektívne vyjednávanie vyššej odvetvovej zmluvy so Zväzom autobusovej dopravy (ZAD).

V rámci bodu Rôzne akceptovali pripomienku, aby sa najbližšieho – januárového zasadnutia komisie AUTOMOTIVE zúčastnili aj zástupcovia Rady OZ KOVO, zastupujúci podniky v automobilovom priemysle a tiež, aby boli termíny zasadnutia Rady OZ KOVO v priebehu roka avizované skôr a niektoré témy (napr. návrhy OZ KOVO k novele Zákonníka práce) boli komunikované podrobnejšie.

V rámci programu ešte predseda Rady OZ KOVO, Emil MACHYNA, zagratuloval vybraným členom Rady OZ KOVO – p. Jozefovi PTAČINOVÍ, p. Jánovi JACKOVÍ a členovi predsedníctva Rady OZ KOVO, p. Jozefovi BALICOVÍ – k ich životným jubileám (60r.)

Na záver vedenie OZ KOVO poďakovalo prítomným za ich celoročnú prácu a poprialo im šťastné a pokojné prežitie vianočných sviatkov.

Text a foto: Anita FÁKOVÁ

Najbližšie číslo PRIORÍT
vyjde 29. 1. 2018

priority

mesačník OZ KOVO, vydáva OZ KOVO v OZK SERVICE, spol. s r.o. Redakcia: ČSA 25, 974 01 Banská Bystrica. Tel.: 0911 394 318, e-mail: fakova@ozkovo.sk. Redakčná rada: Mgr. Bc. Pavol KÚŠ, predseda, členovia: Ing. Daniela LENGYELOVÁ, Irena SKROVINOVÁ, Jozef BURIAN, JUDr. Martin VAVRO, Ing. Ján ŠLAUKA, Ing. Michal KUKOLÍK. Zodpovedná redaktorka Mgr. Anita FÁKOVÁ. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň D&M, Slovenská Ľupča. ISSN: 1338-3051. Neobjednané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Priority nájdete aj na www.ozkovo.sk

Z ODBORÁRSKEJ KUCHYNE

STROJÁRI Z FIRMY SLAVIA PRODUCTION SYSTEMS V DETVE SI PRILEPŠIA!

V strojárskjej firme Slavia Production Systems, a.s. Detva, porastú tarifné mzdy robotníkov od 1. januára 2018 takmer o 10 percent! Táto skvelá správa je výsledkom novej podnikovej kolektívnej zmluvy, ktorú 30. novembra v Detve podpísal za stranu zamestnancov predseda Základnej organizácie OZ KOVO Stanislav L'UPTÁK a za stranu zamestnávateľa predseda predstavenstva spoločnosti, Robert KUDELA.

„Novú kolektívnu zmluvu na rok 2018 sa nám podarilo uzatvoriť po piatich kolách kolektívneho vyjednávania,“ skonštatoval skúsený odborový predák S. L'UPTÁK, podľa ktorého je to jedno z najúspešnejších kolektívnych vyjednávanií v histórii tohto podniku.

V robotníckej kategórii majú platy od 1. januára 2018 vzrásť o 9,22 percent, čo predstavuje zvýšenie o takmer 75 eur mesačne, ostatným technicko-hospodárskym pracovníkom o 7,85 percent, čo je necelých 62 eur mesačne.

KONCOROČNÁ ODMENA A BENEFITY

„V kolektívnej zmluve sa tiež podarilo dohodnúť poloročnú odmenu pre zamestnancov do výšky polovice mesačnej tarifnej mzdy a koncoročnú odmenu vo výške celej tarifnej mesačnej mzdy zamestnanca, a to v závislosti od úrovne plnenia hospodárskych výsledkov firmy,“ dodáva S.L'UPTÁK.

Za zmienku stojí aj zavedenie príspevku na rekreáciu, resp. regeneráciu zo sociálneho fondu vo výške 75 eur a zvýšenie príspevku zamestnávateľa na doplnkové dôchodkové sporenie o 10 eur mesačne s tým, že maximálny príspevok zamestnávateľa bol dohodnutý na 33,30 eur mesačne.

Výsledkom rokovaní je aj vyššia koncoročná odmena za tento rok 2017 o ďalších zhruba 170 eur, zamestnanci dostali v novembrovjej výpláte.

Aj v budúcom roku zostáva v platnosti množstvo ďalších benefitov. Je to napríklad týždeň dovolenky nad rámec, vyplývajúci z platnej legislatívy pre zamestnancov do 33 rokov, náhrada príjmu počas prvých troch dní dočasnej pracovnej neschopnosti vo výške 50 percent denného vymeriavacieho základu či stravovacie poukážky, za ktoré zamestnanec hradí len 20 centov.

Zamestnávateľ prispieva svojim zamestnancom taktiež pri pracovných a životných jubileách, pri rekreácii detí zamestnancov, pri prvej svadbe zamestnanca, pri narodení dieťaťa aj pri nástupe detí do prvého ročníka ZŠ. Prostriedky sociálneho fondu sú taktiež poskytované vo forme sociálnej výpomoci pre zdravotne ťažko postihnuté deti zamestnancov vo výške 200 eur ročne, resp. ako finančnú výpomoc pre pozostalých v prípade úmrtia zamestnanca.

Na záver je potrebné vyzdvihnúť aktívnu účasť samotných zamestnancov na celom procese kolektívneho vyjednávania. Návrh novej kolektívnej

zmluvy zástupcovia odborov spracovali na základe požiadaviek väčšiny zamestnancov, ktoré získali prostredníctvom dotazníkov ešte v auguste tohto roku. Treba tiež spomenúť míting zamestnancov, ktorý sa uskutočnil v septembri - tesne pred doručením návrhu kolektívnej zmluvy - na podporu požiadaviek odborov.

Ako sa na záver vyjadril šéf vyjednávacieho tímu za stranu odborov - predseda Základnej organizácie OZ KOVO Podpolianske strojárne, a.s. - Stanislav L'UPTÁK: „Myslím, že môžeme byť spokojní s dosiahnutým výsledkom kolektívneho vyjednávania. Čo však považujem za najdôležitejšie je, že v hlasovaní, ktorého sa zúčastnilo 96,45 % našich členov, s uzatvorením novej kolektívnej zmluvy súhlasili všetci naši členovia.“

STABILNÁ FIRMA

Detvianska Slavia Production Systems je dcérskou spoločnosťou českej firmy Chropynská strojírna so sídlom v Chropyni. Zameriava sa na výrobu zvrátcach a montážnych prípravkov pre automobilový a letecký priemysel aj na výrobu zvrátcach prípravkov pre výrobu vlakov, vagonov, ale aj kombajnov, traktorov, bagrov a ďalších poľnohospodárskych a stavebných strojov.

Sídli v areáli PPS Detva a aktuálne zamestnáva 268 zamestnancov. Za prvých deväť mesiacov tohto roku dosiahla tržby takmer 13 miliónov eur. Priemerný zárobok dosiahol za to isté obdobie úroveň 1248 eur. Priemerná mzda výrobných robotníkov predstavovala v tomto roku úroveň 1164 eur. S.L'UPTÁK, af

Podpis kolektívnej zmluvy v SPS, a.s. Detva; zľavkonateľ spoločnosti Ing.R.Kudela s predsedom odb. organizácie S.L'Uptákom

ÚSPEŠNÉ VYJEDNÁVANIE V ŽILINSKOM ADIENTE

Zamestnanci spoločnosti ADIENT Slovakia, spol. s r.o. Žilina, majú dôvod na spokojnosť. Výbor Základnej organizácie OZ KOVO Johnson Controls Žilina, ktorý v tejto firme zastupuje zamestnancov a začal tu pôsobiť začiatkom tohto roka, vyjednal pre svojich kolegov rekordný nárast miezd, ako aj ďalších benefitov.

Po piatich kolách konštruktívneho kolektívneho vyjednávania sa zástupcom zamestnancov podarilo so zamestnávateľom dohodnúť na znení novej podnikovej kolektívnej zmluvy, platnej od 1. januára 2018 do 31. decembra 2019.

Tá garantuje zamestnancom podniku zvýšenie základných tarifných miezd o 60 eur mesačne, zvýšenie dochádzkového bonusu zo 40 eur na 70 eur, zvýšenie osobného ohodnotenia, ktoré je závislé od základnej mzdy a 100% -né zvýšenie príplatku za prácu v noci za každú odpracovanú hodinu v noci.

Kolektívnu zmluvou bolo ďalej dohodnuté, že o mzdovom náraste na rok 2019 sa bude rokovať samostatne, a to v závere roka 2018.

Okrem uvedených navýšení sa dohodli aj ďalšie benefity pre zamestnancov ako napríklad:

- 13. plat,
- príspevok na cestovné podľa vzdialenosti dochádzania do práce,
- vernostné odmeny za odpracované roky u zamestnávateľa až do výšky 500 €,
- príspevok na dovolenku,
- príspevok na svadbu,
- príspevok pri narodení dieťaťa,
- príspevok pri životných jubileách, ako aj ďalšie pracovné podmienky dohodnuté výhodnejšie ako upravuje Zákonník práce.

Ako na záver skonštatoval predseda Výboru ZO OZ KOVO Johnson Controls Žilina, Lukáš ČERVENÍK: „Veríme, že v budúcnosti sa nám bude dať ešte viac a vyrobíme so zamestnávateľom ešte výhodnejšie podmienky pre našich kolegov.“

Dodajme, že nadnárodná spoločnosť Johnson Controls oddelenia v roku 2016 svoje aktivity vo výrobe automobilových sedadiel a interiérových komponentov do samostatnej spoločnosti Adient. Nová firma sa s viac ako 4 000 zamestnancami a ôsmimi prevádzkami na Slovensku stala jedným z kľúčových zamestnávateľov v slovenskom automobilovom priemysle.

Výbor ZO OZ KOVO Johnson Controls, M. KUKOLÍK

PLATY V ŠTÁTNEJ A VEREJNEJ SPRÁVE STÚPNU

Sociálni partneri z Konfederácie odborových zväzov (KOZ) SR a ďalších odborových združení, predstavitelia Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) a zástupcovia ôsmich samosprávnych krajov SR, za účasti vedúceho Úradu vlády SR Igora FEDERIČA, ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Jána RICHTERA, ministra zdravotníctva Tomáša DRUCKERA a zástupcov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva financií SR a Ministerstva vnútra SR podpísali 7. decembra 2017 na Úrade vlády SR kolektívne zmluvy vyššieho stupňa, na základe ktorých sa platy zamestnancov štátnej a verejnej správy od 1. januára 2018 zvýšia o 4,8%. Netýka sa to platov pedagogických a odborných zamestnancov a učiteľov vysokých škôl, ktorým boli platy navýšené o 6 % od 1. septembra 2017.

Viceprezidentka KOZ SR, Monika UHLEROVÁ zároveň skonštatovala, že slovenskej ekonomike sa v súčasnosti darí a prenáša sa to aj do tvorby pracovných miest a poklesu nezamestnanosti. Podotkla, že napriek tomu má Slovensko stále čo doháňať v oblasti miezd v porovnaní so staršími členmi Európskej únie (EÚ). Ocenila však toto podpísanie kolektívnych zmlúv.

„Z tohto pohľadu má podpísanie kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa pre štátnu a verejnú správu pre rok 2018 veľký význam, keďže štát ako najväčší zamestnávateľ v krajine musí ísť príkladom ostatným zamestnávateľom pri zvyšovaní miezd a zlepšovaní pracovných podmienok zamestnancov. Je potrebné aj týmto spôsobom deklarovať, že štát si svojich zamestnancov váži a uvedomuje si, že bez ich obetavej práce by nemohol naplňovať svoje základné funkcie. Spokojní, adekvátne ohodnotení a motivovaní zamestnanci verejného sektora sú jedným z nosných pilierov štátu,“ dodala M.UHLEROVÁ.

Všetky ostatné náležitosti kolektívnej zmluvy zachovávajú platné sociálne benefity z minulého roku, ako napr. týždeň dovolenky navyše, skrátenie pracovného času o 0,5 hodiny denne, či príspevok zamestnávateľov do tretieho dôchodkového piliera najmenej dve percentá z objemu zúčtovaných plátov zamestnancov.

Dodajme, že 4%-né navýšenie plátov štátnych a verejných zamestnancov sa uskutočnilo aj začiatkom roka 2017 a v roku 2016 im platy stúpili takisto o 4 %.

Sita. r

Z ODBORÁRSKEJ KUCHYNE

Očami podpredsedníčky OZ KOVO

JE ODVETVOVÉ VYJEDNÁVANIE OHROZENÉ?

Ako sme už spomínali v minulých Prioritách, návrhy kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa (KZVS) pre nasledujúce obdobie boli zhruba pred mesiacom zaslané zamestnávateľským zväzom, s výnimkou kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa v autobusovej doprave. V tomto odvetví sa po neúspešnom vyjednávaní

v minulom roku predloženie návrhu KZVS zo strany Odborového zväzu KOVO odložilo, s cieľom využiť získaný čas na vyrovnávanie regionálnych rozdielov prostredníctvom podnikových kolektívnych zmlúv a tiež na mobilizáciu členskej základne a získavanie masovej podpory kolektívnemu vyjednávaniu.

Odповede zamestnávateľských zväzov na predložené návrhy sú - ak nie úplne identické - tak veľmi podobné. Zvyšovanie tarifných miezd, ktoré navrhuje v ťažiskových odvetviach OZ KOVO, t.j. strojárstvo, hutníctvo, elektrotechnika o 10-15%, je podľa názoru zamestnávateľov likvidačné, a navrhujú zvýšenie maximálne o 3%, čo v absolútnom vyjadrení napríklad v 1. tarifnej triede u strojárrov predstavuje 12,60 eur v hrubom vyjadrení a 1. tarifa by aj po tomto navyšení dosiahla iba úroveň 432,60 eur.

Argumentácia zamestnávateľov je tradičná, ale sčasti, samozrejme, reaguje aj na pripravovaný sociálny balíček vlády, t.j. zvýšenie minimálnej mzdy na 480 eur, ako aj na zvyšovanie mzdových zvýhodnení (príplatkov) za prácu nadčas, v noci či na zavedenie príplatku za sobotu a nedeľu.

Stabilný rast ziskovosti firiem (bohužiaľ), veľká časť týchto ziskov končí za hranicami Slovenska) a rast ekonomiky, zabezpečený najmä domácou spotrebou,

nie je pre nich dostatočným argumentom, kvôli ktorému by mali zamestnancom pridať.

Prekvapujúca však bola aj reakcia tých menej tradičných kováckych sociálnych partnerov - Zväzu sklárskeho priemyslu SR, ktorý nám oznámil, že rast minimálnej mzdy považuje za dostatočný a nevidí dôvod na ďalšie zvyšovanie miezd zamestnancov. Paradoxne vyznieva aj ich tvrdenie, že vyjednávanie o mzdách v odvetvovej kolektívnej zmluve by ohrozilo podnikové kolektívne vyjednávanie a z tohto dôvodu Zväz sklárskeho priemyslu odmieta náš návrh dodatku o mzdovom raste ako celok.

Od ďalšieho zamestnávateľského zväzu - Združenia bytového hospodárstva, sme zatiaľ žiadnu reakciu na návrh kolektívnej zmluvy nedostali, dá sa však predpokladať, že bude rovnako negatívna s odôvodnením špecifickosti tohto segmentu.

Aj z tohto správania sa sociálnych partnerov je viac ako zrejmé, že kolektívne vyjednávanie na odvetvovej úrovni bude opäť behom na dlhú trať a bude si vyžadovať nielen brilantnú argumentáciu (tak, ako napokon každý rok), ale aj - a to predovšetkým - osobnú podporu a angažovanosť členov i masivejšiu účasť v prípadných nátlakových aktivitách, ktoré nás určite neminú. V opačnom prípade zrejme stratia odvetvové kolektívne zmluvy svoj význam, pretože nebudú garantovať nároky zamestnancov nad zákonnú úroveň a ich osud tak bude spečatený.

Všetkým kováčkam, kovákam, ale aj všetkým ľuďom dobre vôle želim krásne a pokojné prežitie vianočných sviatkov a v novom roku 2018 veľa pozitívnej energie a entuziazmu do našej krásnej, i keď náročnej práce.

Monika BENEDEKOVÁ,
hlavná kolektívna vyjednávačka
a podpredsedníčka Rady OZ KOVO

V SEREDI SPOR O VÝSTAVBU UBYTOVNÍ PRE CUDZINCŮV

Viaceri špekulanti vo veľkom skupujú voľné byty v Seredi. Dôvodom sú chýbajúce kapacity na ubytovanie ľudí, ktorí chcú v meste pracovať, napríklad aj pre americký Amazon, ktorý tu aktuálne otvoril nové logistické centrum pre celý región. Do Serede sa za prácou sťahujú stovky robotníkov zo zahraničia, najmä zo Srbska.

Aj my sme v novembrových Prioritách písali o proteste zamestnancov seredskej firmy FM Slovenská, spol. s r.o., ktorý zorganizovala podniková kovácka odborová organizácia na čele s predsedníčkou Elenou RAJNINCOVOU, s cieľom poukázať na alarmujúci nepomer pri zamestnávaní zahraničných zamestnancov a domácich pracovníkov. Konkrétne v logistickej firme FM Slovenská je podľa slov odborovej predáčky E.RAJNINCOVEJ v súčasnosti v internom pracovnom pomere 340 slovenských zamestnancov a asi 300 agentúrnych zo Srbska, ktorí sú však doslova zneužívaní. Ako potvrdila E.RAJNINCOVÁ: „Oni pracujú na 12 - hodinové zmeny päť dní v týždni, majú gastrolistky v minimálnej, polovičnej sume, nižšie mzdy. Chceme dosiahnuť, aby pracovali za rovnakých podmienok ako domáci, inak nás lacná pracovná sila nahradí.“

SANCA PRE „PODNIKAVCOV“

V Seredi je pritom iba trojpercentná nezamestnanosť, napriek tomu práve v tomto regióne pribúdajú stovky nových pracovných miest. Do mesta za prácou smerujú stovky ľudí často zo zahraničia a na túto situáciu zareagovali viacerí podnikatelia, ale i špekulanti. Tí vo veľkom skupujú voľné ubytovacie kapacity v Seredi

i okolí. Naopak, seredskí podnikatelia plánujú vytvoriť ubytovne pre štyritisíc ľudí v starom priemyselnom parku.

VEDENIE MESTA I OBYVATELIA NESÚHLASIA

Mesto je však proti. Potvrdil to aj Martin TOMČÁNYI, primátor Serede: „Vytvoriť ubytovanie v časti priemyselného parku je absurdné! Vôbec uvažovať o tom, žeby sa tam presťahovalo a ubytovalo štyritisíc ľudí! Nevidím takého ničie reálne.“

Navyše, ak by sa v zóne raz povolila výstavba ubytovní, v konečnom dôsledku by tu mohlo vzniknúť aj viac ako štyritisíc lôžok. Toho sa obávajú aj viacerí obyvatelia Serede, ktorí netaja nesúhlas s takým masívnym prílevom cudzincov.

Paulína KARMAŽINOVÁ, poslankyňa Mestského zastupiteľstva v Seredi, to pomenovala: „Nedá sa zabrániť tomu, aby títo občania nešli do mesta nakupovať. Títo ľudia sa potrebujú aj niekde zabávať, väčšinou sú to mladí ľudia. Takže budú navštevovať večer naše bary, budú chodiť von. Proste to sa nedá, že sa to uzavrie a bude to tu niekde ako v nejakom gete.“

ROZMÁHA SA NELEGÁLNE UBYTOVANIE

Zaznel však aj názor jedného z obyvateľov, ktorý poukazuje na obavy obyvateľov z vybudovania ubytovní mimo centra Serede, pričom títo neriešia, že sa celé mesto začína plniť nelegálne ubytovanými ľuďmi v jednotlivých bytoch.

Mesto však plánuje proti nelegálnemu ubytovávaniu zasiahnuť. Ako potvrdil primátor Martin TOMČÁNYI: „Musí nastúpiť štát, tu musia nastúpiť kontroly, aby sme vedeli týchto ľudí nejakým spôsobom skontrolovať a aby platili mestu to, čo platí majú.“

O vybudovaní ubytovní pre cudzincov v Seredi budú hlasovať poslanci mestského zastupiteľstva vo februári budúceho roka s tým, že sa predtým zorganizuje verejná zhromaždenie, aby aj ďalší obyvatelia Serede mohli vyjadriť svoj názor.

M. Zgalinovič - rts, r

MÁM ODBORY V KRVI

Komisia mladých odborárov v U.S.Steel Košice, v spolupráci s členom predsedníctva Rady OZ KOVO, Jánom ŠLAUKOM, zorganizovali 7. decembra tohto roku v Košiciach dobrovoľnú darcovskú akciu pod názvom „MÁM ODBORY V KRVI“.

Akcie sa zúčastnilo viac než 50 darcov krvi z rôznych firiem, sídlíciach v Košiciach či blízkom okolí.

Hlavnou myšlienkou bolo vyjsť v ústrety ľuďom, ktorí sú v núdzi a bojujú o svoj život, aby im prostredníctvom Národnej transfúznej stanice (NTS) mohli pomôcť a darovali im svoju krv. Zároveň to bola príležitosť osloviť nových ľudí a oboznámiť ich s prácou odborárov na Slovensku, s ich významom i poslaním, čo viacerí využili a naše kovácke rady rozšírili. Navyše každý, kto sa akcie zúčastnil, získal ako darček malú pozornosť v podobe trička s logom akcie a viaceré reklamné predmety.

Organizátori, darcovia, ale aj NTS vyhodnotili túto akciu ako mimoriadne úspešnú, čo podnietilo mladých kovákov z U.S.Steelu pokračovať v nej aj do budúcnosti.

Ako zdôraznil zástupca Komisie mladých odborárov, Maroš HOPKO: „Sme radi, že sme mohli takýmto spôsobom pomôcť dobrej veci a zabezpečiť to najcennejšie, čo človek pre zdravie potrebuje. Všetkým darcom a členom ďakujeme a už teraz sa tešíme na ďalší ročník.“

Komisia mladých odborárov (KMO), pôsobiaca v U.S.Steel Košice, bola oficiálne založená 12. septembra 2017. Celkovo je vo firme 117 členov Odborového zväzu KOVO do 35 rokov, čiže mladých odborárov. Komisiu tvoria štyria kováci z U.S.Steelu z rôznych výrobných úsekov: Maroš HOPKO, Martin BEDERKA (podpora výroby), Kamil POLYAK (prvovýroba) a Štefan HINTOŠ (finálna výroba). Ako hovoria, dúfajú, že aj vďaka existencii tejto komisie sa im podarí zintenzívniť kontakty medzi členmi a zároveň lepšie komunikovať i pomáhať presadzovať ich opodstatnené požiadavky.

Autor textu a foto: Maroš HOPKO, Komisia mladých odborárov v U.S.Steel Košice

TRINÁSTY PLAT MÁ LEN 17% ZAMESTNANCOV

Na koniec roka sa zamestnanci obvykle netešia len kvôli vianočnému či koncoročnému voľnu. Časť z nich má totiž v decembri na výplatnej páske vyššiu sumu ako obvykle. Údaje z portálu Platy.sk ukazujú, že trinásty plat i koncoročné odmeny predstavujú pre zamestnancov výrazné finančné priliepenie si.

Tieto benefity poskytujú zamestnávateľa dobrovoľne a ich výšku posudzujú individuálne.

LEN VYVOLENÍ?

Trinásty plat dostane na konci roka 17 % zamestnancov. Priemerná výška 13. platu Slovákov je celkom 787 eur. Pre zamestnancov predstavuje tento plat obvykle až 79 % základného mesačného hrubého platu. Výška koncoročné odmeny zamestnanca je v priemere 683 eur, pričom ide o 69 percent základnej mzdy.

Na 13. plat či koncoročné odmeny siahnu len „vyvolení“. Údaje portálu Platy.sk naznačujú, že väčšina zamestnancov na Slovensku takúto finančnú prémie k dispozícii nemá. Koncoročné odmeny dostane od zamestnávateľa približne 27 % pracovníkov. Podiel ľudí s nárokom na 13. plat je dokonca ešte nižší.

ŽIADANÉ BENEFITY

Trinásty plat aj koncoročné odmeny sú považované za finančné zamestnanecké benefity, ktoré poskytujú zamestnávateľa dobrovoľne. Ich výšku posudzujú individuálne. Medzi týmito dvoma benefitmi sú však rozdiely.

Trinásty plat je totiž nárokovateľná zložka mzdy, pretože je dohodnutá v pracovnej či kolektívnej zmluve. V nej sa spoločnosť zaväzuje, že ju vypláti.

Koncoročné odmeny sú vyplácané na základe dobrovoľnosti, často podľa toho, ako sa danému zamestnancovi, či celej firme v danom roku darilo. V prípade, že firma mala za sebou náročné obdobie, zamestnanec nemusí dostať vôbec nič.

KDE TO SYPE

Údaje z Platy.sk naznačujú, že celoslovenský priemer navyšujú najmä zamestnanci súkromných zahraničných spoločností. Napríklad 13. plat má k dispozícii až 27 % takýchto pracovníkov, pričom jeho priemerná výška predstavuje až 1 114 eur v hrubom.

Výška 13. platu najviac poteší zamestnancov v sektore informácie a komunikácia, kde priemerná výška 1 076 eur v hrubom predstavuje až 86 % ich priemerného základného zárobku. Na druhom mieste sú finančné a poisťovacie služby, ktorých zamestnanci majú priemerný trinásty plat vo výške 918 eur v hrubom. Títo zamestnanci majú zároveň

najvyššie koncoročné odmeny, ktorých priemerná výška predstavuje až 1 106 eur v hrubom, čím prevyšuje aj ich priemerný základný plat.

Medzi odvetviami, v ktorých zamestnanci dostávajú najvyššie finančné koncoročné odmeny, patria tiež nehnuteľnosti a stavebníctvo, priemyselná výroba či dodávka elektriny, plynu a odpadové hospodárstvo.

PO ČOM ZAMESTNANCI TŮŽIA?

Prieskum žiadaných benefitov v roku 2017 na vzorke 950 respondentov v rôznych segmentoch výroby a služieb na celom Slovensku realizovala pred tromi mesiacmi personálna agentúra Grafton Slovakia.

Prieskum potvrdil, že zamestnanci sú radi, ak ich spoločnosť napreduje. Na druhej strane očakávajú motivačné techniky zo strany zamestnávateľov.

FINANCIE A FLEXIBILITA

Preferenciou zamestnancov je predovšetkým finančné ohodnotenie. „Prieskum benefitov poukázal na fakt, že najväčší záujem majú kandidáti o 13. a 14. plat, príspevok na bývanie a služobné auto aj na súkromné účely,“ uviedol Miroslav GARAJ z agentúry Country Manager Grafton Slovakia.

V prípade nefinančných benefitov sa na prvej priečke umiestilo služobné auto pre súkromné účely, hitom je však flexibilita a to v niekoľkých jej podobách – možnosť práce z domova, flexibilná pracovná doba či platené krátkodobé ochorenie.

Zaujímavosťou je i to, že až 53,6 % opýtaných spoločností na Slovensku neposkytuje svojim zamestnancom žiadnu hodnotu benefitov, alebo zamestnanci nevnímajú, že získané benefity majú nejakú hodnotu.

Rebríček zamestnávateľských výhod pre zamestnancov vedie príspevok na bývanie, ktorý je predovšetkým formou príspevku pre robotnícke profesie a príspevku na ubytovňu, platená dovolenka nad rámec zákona či príspevok na nadštandardnú zdravotnú starostlivosť. Tento rebríček uzatvára možnosť jazykového vzdelávania a možnosť pracovať z domu či flexibilný pracovný čas.

Prieskum agentúry tiež ukázal, ktoré benefity v súčasnosti zamestnanci považujú za štandard a nevnímajú ich ako benefit, aj keď by o nenechali prísť. Patria sem vianočné večierky, firemné darčeky či možnosť závodného stravovania.

Sita, Pravda, r

FUTBALISTI Z U.S.STEEL TRETÍKRÁT VÍŤAZMI

Stalo sa už tradíciou, že v mesiaci november organizuje Základná organizácia Odborového svazu (OS) KOVO Tŕinecké železiarne Medzinárodný turnaj v halovom futbale „O pohár ZO OS KOVO TŽ“. Rozhodli sa, že ani tento rok nebude výnimkou a usporiadajú už v poradí 11.ročník tohto obľúbeného Medzinárodného turnaja v halovom futbale.

Pozvanie na tento turnaj dostala aj Rada odborov OZ KOVO U.S.Steel Košice, a keďže mužstvo, reprezentujúce Radu odborov a zároveň aj U.S.Steel Košice sa tohto podujatia pravidelne zúčastňuje, rozhodovanie bolo ľahké. Pozvanie sme prijali a mužstvo zložili z hráčov z jednotlivých divízií závodov USSK.

Turnaja sa v sobotu, 18. novembra, zúčastnilo 7 mužstiev z Čiech, Slovenska a Poľska a to: ZO OS KOVO Tŕinecké železiarne, Rada odborov OZ KOVO U.S.Steel Košice, CMC Zawiercie, Odbory Kovo Mladá Boleslav, Kovo HM Ostrava, Kovo Strojárne a stavby Tŕinec a Vesuvius ČR. Hralo sa systémom každý s každým, takže každé mužstvo odohralo v priebehu dňa 6 zápasov. Boli to náročné stretnutia a každý chcel byť úspešný, ale hlavnou myšlienkou bolo športovo sa vyžiť v duchu fair play a zároveň vzájomne sa spoznať.

Mužstvo Rady odborov vyhralo zo šiestich zápasov päť a s aktívnym skóre 17:5 gólov vyhralo Medzinárodný turnaj. Výbornou hrou a vystupovaním veľmi dobre reprezentovali Radu odborov, a zároveň aj spoločnosť U.S.Steel Košice. V hodnotení jednotlivcov bol náš hráč Tomáš MAČAJ ocenený ako „Najlepší hráč turnaja“, čo len potvrdilo kvalitu nášho mužstva. Hrali sme v zložení: David SZWANCZAR (brankár),

Marcel HINTOŠ, Jozef JUHAS, Peter DIENEŠ, Maroš VARGA, Tomáš MAČAJ, Martin PROČKA, Roland DEMKO, Lukáš LINDVAI a vedúci mužstva: Jozef VESELY a Pavel GREGA. Tohtoročné víťazstvo je v poradí tretie, ktoré dosiahlo mužstvo Rady odborov na tomto Medzinárodnom turnaji v halovom futbale.

Hráči tak dokázali, že vedú úspešne reprezentovať odbory a firmu nielen na pracoviskách, ale aj na športovom poli, za čo im patrí veľká vďaka.

Jozef VESELY, U.S.Steel Košice

KRÁTKO

INFLÁCIA NA 4-ROČNOM MAXIME

Medziročná miera inflácie na Slovensku v novembri dosiahla najvyššiu úroveň od marca roku 2013. Spotrebiteľské ceny zrýchlili tempo rastu piaty mesiac po sebe, a to na 1,9 percenta z októbrových 1,7 percenta. Informoval o tom Štatistický úrad SR. Ceny sa zvýšili takmer vo všetkých sledovaných kategóriách. Ceny potravín, ktoré majú spolu s energiami značný podiel na spotrebiteľskom koši pre výpočet inflácie, zrýchlili rast v medziročnom porovnaní na viac než šesťročné maximum - 6,9 percenta. Slovensko zaznamenalo v rokoch 2014 až 2016 defláciu, spotrebiteľské ceny tak v priemere klesali. Slovenská centrálna banka (NBS) vo svojej poslednej prognóze odhadla, že tempo rastu spotrebiteľských cien sa bude v najbližších rokoch zrychľovať. Inflácia by sa v budúcom roku mala dostať na úroveň dvoch percent.

PRÍEMERNÁ HRUBÁ MZDA 935 EUR

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR v treťom štvrťroku 2017 dosiahla 935 eur a medziročne sa zvýšila o 5,2 %. Ako ďalej informoval Štatistický úrad SR, nižší prírastok spotrebiteľských cien v porovnaní s rastom nominálnej mzdy, ovplyvnil vývoj reálnej mzdy, ktorá sa medziročne zvýšila o 3,6 %. Sezónne očistená priemerná mzda oproti 2. štvrťroku 2017 vzrástla o 1,3 %.

Najvyššia úroveň priemernej mesačnej mzdy bola v odvetviach informácie a komunikácia, a to 1 631 eur, finančné a poisťovacie činnosti 1 592 eur a dodávka elektriny, plynu a pary 1 560 eur. V jednáštych odvetviach bola mzda nižšia ako v priemere za hospodárstvo SR. Najnižšiu priemernú nominálnu mzdu mali zamestnanci v ubytovacích a stravovacích službách, konkrétne 607 eur, v ostatných činnostiach 652 eur a v stavebníctve 675 eur. Z územného hľadiska vyššia ako v priemere za celé hospodárstvo SR bola priemerná nominálna mesačná mzda iba v Bratislavskom kraji (1 157 eur). V ostatných krajoch sa pohybovala od 714 eur v Prešovskom kraji do 888 eur v Trnavskom kraji. Vo všetkých krajoch bola priemerná mzda vyššia ako v 3. štvrťroku 2016 s najvyšším prírastkom o 8,8 % v Trenčianskom kraji.

ZAČAL PREDAJ DIAĽNIČNÝCH ZNÁMOK

Národná diaľničná spoločnosť (NDS) začala 15. decembra s predajom nových elektronických diaľničných známok pre rok 2018. Typy elektronických diaľničných známok pritom ostávajú nezmenené, rovnako, ako aj ich cena. Ročná diaľničná známka platí od 1. januára 2018 do 31. januára 2019 a stojí 50 eur. Diaľničná známka s platnosťou tridsať dní má cenu 14 eur a známka s desaťdňovou platnosťou 10 eur. Držitelia parkovacích preukazov ŽŤP môžu využívať spolplatené úseky diaľnic a rýchlostných ciest bezplatne aj v budúcom roku. Vodiči si môžu kúpiť elektronickú diaľničnú známku na rok 2018 opäť viacerými spôsobmi – online cez portál www.eznamka.sk, cez mobilnú aplikáciu „eznamka“, ako aj na obchodných miestach, najmä na čerpacích staniách či diaľničných hraničných priechodoch.

TENTO ROK ZBANKROTOVALO 4 415 ĽUDI

V novembri bolo na Slovensku vyhlásených 773 osobných bankrotov. Ako vyplýva z údajov analytickej spoločnosti CRIF – Slovak Credit Bureau, s.r.o., od začiatku roka do konca novembra zbankrotovalo 4415 obyvateľov Slovenskej republiky. V novembri zaznamenali v Banskobystrickom kraji až 220 osobných bankrotov, nasleduje Žilinský kraj so 110 osobnými bankrotmi a najmenej ľudí zbankrotovalo v Bratislavskom kraji – 44 a v Trnavskom kraji – 39. Ako ďalej vyplýva z analýzy CRIF SK, až na jednu výnimku boli všetky osobné bankrotky v novembri 2017 vyhlásené podľa novelizovanej právnej úpravy zákona o konkurze a reštrukturalizácii účinnej od 1. marca 2017. Oddĺženie formou konkurzu si zvolilo 760 dlžníkov a možnosť splátkového kalendára využilo 12 z ich celkového počtu. V minulom mesiaci súdy rozhodli o oddĺžení 750 občanov (97 %) a 23 fyzických osôb podnikateľov (3 %).

TASR, Sita, R. BRÁZDOVIČ

PRACOVNO-PRÁVNA PODŇA A BOZP

PRÁCA PRE BRIGÁDNIKOV NA DOHODU - AKO NA TO ?

Vianoce sa vo väčšine obchodov začali už v septembri. Hoci sa za hlavnú sezónu brigádnických prác považuje najmä leto, v posledných rokoch sa tento trend mení a firmy hľadajú pred zimou- obzvlášť pred vianočnými sviatkami – čoraz

viac brigádnikov.

Brigádnik do 18 rokov nemôže uzatvárať zmluvu na hlavný pracovný pomer, môže si však prívyrobit' mimo pracovného pomeru takto: môže uzavrieť dohodu o pracovnej činnosti, dohodu o brigádnickej práci študentov a dohodu o vykonaní práce.

Na uzavretie ktorejkoľvek dohody **musí mať brigádnik viac ako 15 rokov a ukončenú povinnú školskú dochádzku. Podmienkou je, že dohody musia byť písomné, inak sú neplatné. Aby bola dohoda platná, musí obsahovať minimálne dohodnutú odmenu za prácu, druh práce, predpokladaný časový rozsah práce a obsah práce.** Dohody sa nesmú uzatvárať na činnosti, ktoré sú predmetom ochrany autorského zákona.

DOHODA O VYKONANÍ PRÁCE

- pre predpokladaný rozsah práce, ktorý nepresahuje 350 hodín v kalendárnom roku, uzatvárate dohodu o vykonaní práce,

- dohoda o vykonaní práce môžete so zamestnávateľom uzatvoriť, ak ste fyzická osoba,
- predpokladaný rozsah práce na túto dohodu nepresahuje 350 hodín v kalendárnom roku,
- dohoda sa uzatvára písomne, inak je neplatná,
- dohoda sa uzatvára vždy na dobu určitú, najviac na 12 mesiacov,
- v dohode musí byť vymedzená pracovná úloha, dohodnutá odmena za jej vykonanie, doba, v ktorej sa má pracovná úloha vykonať, a predpokladaný rozsah práce, ak jej rozsah nevyplýva priamo z vymedzenia pracovnej úlohy,
- dohoda sa uzatvára najneskôr deň pred dňom začatia výkonu práce.

DOHODA O PRACOVNEJ ČINNOSTI

- na pracovnú činnosť v rozsahu najviac 10 hodín týždenne uzatvárate dohodu o pracovnej činnosti,
- na základe tejto dohody môžete vykonávať pracovnú činnosť v rozsahu najviac 10 hodín týždenne,
- dohoda sa uzatvára písomne, inak je neplatná,
- v dohode musí byť uvedená dohodnutá práca, dohodnutá odmena za vykonanú prácu, dohodnutý rozsah pracovného času a doba, na ktorú sa

dohoda uzatvára,

- dohoda sa uzatvára na určitú dobu, najviac na 12 mesiacov,
- jedno vyhotovenie dohody o pracovnej činnosti je zamestnávateľ povinný vydať brigádnikovi.

DOHODA O BRIGÁDNICKEJ PRÁCI ŠTUDENTA

- dohodu môže s vami uzatvoriť zamestnávateľ, ak ste žiak strednej školy alebo študent dennej formy vysokoškolského štúdia a nedovršili ste ešte 26 rokov,
- prácu na takúto dohodu môžete robiť najneskôr do konca kalendárneho roka, v ktorom dovŕšite 26 rokov,
- môžete vykonávať prácu v rozsahu najviac 20 hodín týždenne v priemere, pričom sa priemer posudzuje za celú dobu, na ktorú bola dohoda uzatvorená,
- dohoda sa uzatvára písomne, inak je neplatná,
- v dohode musí byť uvedená dohodnutá práca, dohodnutá odmena za vykonanú prácu, dohodnutý rozsah pracovného času a doba, na ktorú sa dohoda uzatvára,
- jedno vyhotovenie dohody o brigádnickej práci študentov je zamestnávateľ povinný vydať,
- dohoda sa uzatvára na určitú dobu, najviac na 12 mesiacov,
- jej neoddeliteľnou súčasťou je potvrdenie štatútu žiaka alebo študenta

Profesia.sk

BOZP: Zavádzanie noriem spotreby práce a zástupcovia zamestnancov

Normy spotreby práce nastavujú pracovné tempo zamestnancov. Je preto potrebné, aby boli u zamestnávateľa vydané také normy spotreby práce, ktoré zohľadňujú nielen potreby zamestnávateľa na množstvo výroby a kvalitu výrobkov, ale aby predovšetkým zohľadňovali fyzické a psychické možnosti zamestnancov a neohrozovali ich život a zdravie.

Často je odmeňovanie zamestnancov závislé od toho, ako plnia stanovené normy spotreby práce, a tak dochádza k situáciám, kedy zamestnanci v snahe získať vyššie mzdové plnenia (či už v rámci základnej mzdy alebo vo forme rôznych prémie) preťažujú svoje sily (ako problematická sa javí situácia, ak už dané normy spotreby práce prekročujú možnosti fyzickej osoby a ak sa zamestnanec snaží prekročiť tieto normy za účelom získania vyššej mzdy), pričom môže dôjsť k poškodeniu zdravia.

Hoci v praxi prichádza najčastejšie k sporom medzi zamestnávateľom a odborovou organizáciou, reprezentujúcou zamestnancov v súvislosti so zavádzaním samotných noriem spotreby práce, v ostatnom období sa začal pomerne často objavovať fenomén obchádzania relevantného ustanovenia § 133 Zákonníka práce zamestnávateľmi spôsobom neurčenia noriem spotreby práce, alebo ich odlišnou kvalifikáciou a pomenovaním, a často vydaním ako interného predpisu. Keďže § 133 Zákonníka práce a ani žiadny iný pracovnoprávny predpis neobsahuje legálnu definíciu pojmu „normy spotreby práce“, zamestnávateľi sa snažia vyhnúť prípadnej účasti zástupcov zamestnancov spôsobom, že označia normy spotreby práce názvom napr. „indikátory výkonnosti zamestnancov“ alebo „indikátory výkonnosti a efektivity zamestnancov“, ktoré síce používajú pre účely odmeňovania zamestnancov formou úkolovej mzdy, súčasne však navonok nemajú v spoločnosti zavedené normy spotreby práce. Takýto postup je pritom nevyhnutné odmietnuť ako nesúladný s príslušnými ustanoveniami Zákonníka práce. „Z historického výkladu tejto právnej normy prostredníctvom dôvodovej správy k novele Zákonníka práce, účinnej od 01.01.2013 - Zákon č. 361/2012 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré záko-

ny sa k bodu 79 (§ 133 ods. 3 Zákonníka práce), uvádza: **Navrhuje sa, aby zamestnávateľ mohol zavádzať a vykonávať zmeny noriem spotreby práce až po predchádzajúcom súhlase zástupcov zamestnancov. Aktívna účasť zástupcov zamestnancov zabráni uplatňovaniu noriem, ktorých tvorba a zmeny nie sú podložené objektívnymi skutočnosťami (a ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť a zdravie zamestnancov)**“. Na základe toho je možné jednoznačne tvrdiť, že účelom ustanovenia § 133 ods. 3 Zákonníka práce je aktívna ochrana práv zamestnancov pred neštandardným postupom zamestnávateľa pri uplatňovaní noriem spotreby práce. Normy spotreby práce, ako to už vyplýva z ich lexikálneho pojmu a účelu, sú pravidlá, pretože ustanovujú niečo, čo má byť, definujú totiž „množstvo živej práce, ktorá je potrebná na vykonanie určitej pracovnej úlohy“

Vzhľadom na dôležitý význam noriem spotreby práce, zamestnávateľ je povinný rešpektovať pri vydávaní noriem spotreby práce § 133 Zákonníka práce, aby nedochádzalo k jednostrannému neúmernému zaťažovaniu zamestnancov a fakticky k zneužívaniu zamestnancov neúmerne vysokým pracovným tempom a veľkým rozsahom očakávaných pracovných výsledkov. Podľa § 133 ods. 1 Zákonníka práce **zamestnávateľ môže určiť normy spotreby práce a pri určovaní požadovaného množstva práce a pracovného tempa musí vziať do úvahy pracovné tempo, primerané fyziologickým a neuropsychickým možnostiam zamestnancov, právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, čas na osobnú údržbu so skončením práce a čas na prirodzené potreby zamestnanca.**

Vo vzťahu k stanoveniu noriem spotreby práce sa vyžaduje, ak zavádzanie a zmeny noriem spotreby práce nie sú **dohodnuté v kolektívnej zmluve, zamestnávateľ zavádza normy a vykonáva ich zmeny až po dohode so zástupcami zamestnancov.**

Ak k dohode nedôjde do 15 dní od predloženia návrhu, rozhodne príslušný inšpektorát práce podľa osobitného predpisu. Z uvedeného vyplýva, že určenie noriem spotreby práce je **možné na základe dohody s odborovou organizáciou v kolektívnej zmluve.** Ak nie sú normy spotreby dohodnuté v kolektívnej zmluve, v takomto prípade je zavedenie noriem spotreby práce **možné po dohode so zástupcami zamestnancov** (ktorými môže byť odborová organizácia alebo zamestnanecká rada, ak u zamestnávateľa nepôsobí odborová organizácia). Ak nedôjde k dohode medzi sociálnymi partnermi, rozhodne o určení noriem spotreby práce inšpektorát práce.

Určenie noriem spotreby práce je náročný proces. **Úroveň pracovného prostredia totiž ovplyvňujú mnohé činitele, a to fyzikálne prostredie** (napr. osvetlenie, hluk, pracovné riziká), **sociálne prostredie** (napr. medziľudské vzťahy, štýl riadenia), **technické zariadenia, pracovné procesy** (napr. intenzita pracovnej záťaže, práca na zmeny), **obsah práce** (napr. čo tvorí obsah hlavnej pracovnej operácie), **účely a subjektívne ciele** (napr. osobná zodpovednosť, subjektívne vnímanie a význam práce) a v neposlednom rade **individuálne charakteristiky zamestnanca** (vek, pohlavie, zdravie, duševné schopnosti, pracovná motivácia, profesijná príprava, vlastnosti osobnosti a pod.). **V praxi dochádza k situáciám, kedy pri vydávaní noriem spotreby práce sa väčší dôraz kladie na kvantitú výsledku výrobných procesov na úkor zabezpečenia primeranej pracovnej záťaže zamestnancov a ochrany ich zdravia, aj z uvedeného dôvodu je, pri zavádzaní a zmenách noriem spotreby práce, veľmi dôležitá participácia zástupcov zamestnancov.**

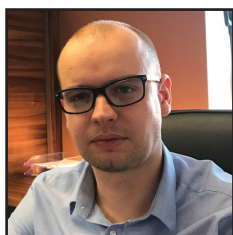
Zdroj: doc. JUDr. Mgr. Andrea OLŠOVSKÁ, PhD. a kolektív, normy spotreby práce, bezpečnosť práce a zástupcovia zamestnancov

Spracovala: Ing. Tímea SZABÓOVÁ, vedúca Úseku ZIBP a vzdelávania OZ KOVO, Bratislava

INZERCIA

DOBŘÉ RADY NA KONIEC ROKA 2017, KTORÉ VÁM UŠETRIA DESIATKY EUR – www.vyhodykovo.sk

Hypotekárne úvery pre mladých sú do konca decembra stále výhodné

Máte už vybraný svoj nový byt alebo dom? Plánujete výstavbu rodinného domu? Spíňate zároveň kritéria na získanie štátneho príspevku pre mladých?

Nečakajte na budúci rok, ale vybavte si hypotéku ešte v decembri a získate tak výhodnejšiu dotáciu od štátu. Je pritom potrebné do 31.12.2017 podpísať úverové zmluvy a potom máte 6 mesiacov na to, aby ste vybranú nehnuteľnosť kúpili, alebo aby ste začali s výstavbou. Dovtedy neplatíte žiadne splátky a zároveň získate štátny príspevok podľa aktuálnych podmienok. **Za prvých 5 rokov splácania tak môžete na úrokoch ušetriť aj tisíce eur.** Ak Vás táto téma zaujala, kontaktujte nás a my radi za Vás vybavíme celú administratívu.

Sprísnené podmienky dokladovania príjmov v roku 2018

V roku 2018 zvyšuje Národná banka Slovenska povinnú rezervu pre klientov, ktorí im musí ostať po zaplatení všetkých výdavkov. Od januára sa zvyšuje z aktuálnych 10 % na 15 % a od júla 2018 až na 20 %. V praxi to znamená, že vám banka v januári 2018 pri rovnakom príjme môže poskytnúť nižší hypotekárny úver ako v decembri 2017. Ak je to teda možné, žiadajte o hypotekárny úver radšej v tomto roku.

Povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel

Ak ste stihli 6 týždňov pred výročím vášho PZP (povinného zmluvného poistenia vozidla) podať výpoveď, máte ešte čas uzatvoriť si nové. Dôležité je porovnať si viacero poisťovní. Porovnanie si ľahko urobíte aj cez web www.vyhodykovo.sk/pzp, kde si zároveň môžete zmluvu pohodlne uzatvoriť. Všetky potvrdenia o uzatvorení zmluvy, vrátane bielej karty, Vám prídu e-mailom a po úhrade poistného Vám poisťovňa pošle poštou originály.

Niektoré poisťovne zvýšia v januári 2018 poplatky na životnom poistení

Niektoré poisťovne vychádzajú pri výpočte poistného z technického veku klienta a nezohľadňujú pri výpočte ceny poistenia konkrétny dátum narodenia. To znamená, že pre účely výpočtu poistného ste pre poisťovňu od 1.1.2018 o rok starší, ako ste boli napr. 31.12.2017, aj keď ste narodený napr. 10. októbra. Samozrejme, starší klient je pre poisťovňu väčšinou rizikovejší, a preto je aj poistenie drahšie. Celkové navýšenie mesačnej platby je individuálne a závisí od toho, aké pripoistenia si klient dojednal. Môže sa pohybovať od niekoľkých centov až po niekoľko eur mesačne. **Zdraženiu sa môžete vyhnúť buď výberom inej poisťovne alebo si zmluvu uzatvorte ešte v tomto roku.**

Veríme, že Vám naše rady pomôžu ušetriť. Neváhajte sa nás obrátiť a mi Vám veľmi radi Vám poradíme na telefónnom čísle 0911 462 158 alebo na kontakt@ebgas.sk.
M. SPÁČ, EBG a.s.

AUTOMOBILOVÝ PRIEMYSEL

PORSCHE MIERI NA SLOVENSKO

Nemecká automobilka Porsche Werkzeugbau GmbH, dcérska spoločnosť Porsche AG, nadobudla v júli 2017 pri Piešťanoch pozemok s rozlohou 20 hektárov a plánuje tu postaviť veľkú fabriku. Vedenie automobilového koncernu sa zatiaľ nerozhodlo, či pôjde o samostatný závod na výrobu elektromobilov, alebo o fabriku, špecializujúcu sa na výrobu veľkých komponentov, napríklad motorov.

Pokles nezamestnanosti k 6 percentám a postupný rast priemerných mesačných plátov nad hranicu 1000 eur nových investorov od Slovenska neodrádza. Pre mnohých je dôležitejšia lokalita, obklopená dodávateľmi a za ľudí sú si tieto firmy ochotné priplatiť. Potvrdil to aj prvý predseda predstavenstva Volkswagen Slovakia a čestný prezident Zväzu automobilového priemyslu (ZAP) SR, Jozef UHRÍK: „Pre automobilky sú dnes logistické náklady vyššie ako mzdové,“ uviedol.

VLANI SA V SR VYROBILLO CEZ MILIÓŇ ÁUT

V minulom roku sa na Slovensku vyrobilo 1.043 237 osobných automobilov. Výraznejší nárast produkcie sa očakáva už v priebehu budúceho roku po tom, čo svoju výrobu spustí nitriansky Jaguar Land Rover. Britská automobilka zároveň vo svojom slovenskom závode zvažuje aj výrobu elektromobilov. V takom prípade sa ohlásený počet zamestnancov zvýši zo 4 tisíc na 6 tisíc.

Nadštandardné platy si automobilky môžu dovoliť práve pre výrobu s vysokou pridanou hodnotou. Napríklad v automobilke Volkswagen bola v roku 2016 priemerná hrubá mzda vo výške 1804 eur. V tejto sume pritom nie sú započítané platy vrcholových manažérov. Do lepšie plateného priemyslu odchádza čoraz viac slabšie platených zamestnancov, pôsobiacich hlavne v sektore služieb. **Zároveň sa zvyšuje tlak na väčšie nasadzovanie robotov.** Ešte v roku 2008 pracovalo v domácom priemysle 586 tisíc ľudí a tržby všetkých podnikov dosiahli 72,8 miliardy eur. **V minulom roku počet zamestnancov v slovenskom priemysle klesol na 527 tisíc a napriek tomu tržby priemyselných podnikov stúpili na 88,3 miliardy eur.**

Aktuálne v domácej ekonomike produkuje automobily bratislavský závod Volkswagen Slovakia, trnavský PSA Peugeot Citroën Slovakia a žilinská Kia Motors Slovakia. Všetky tri automobilky dokopy zamestnávajú takmer 20 tisíc ľudí a spolu s ich dodávateľmi vytvárajú takmer 90 tisíc pracovných miest. Ďalších 200 tisíc pracovných miest sa viaže k automobilkám prostredníctvom subdodávateľských firiem.

Sita, TASR, red.

Život sa mení rýchlo.

UJMEME SA VAŠEJ UJMY

Cena poistenia už od 17 €/rok
Zľava 20 % pre členov OZ KOVO
Uzavríte poistenie ONLINE alebo kontaktujte makléra EBG, a.s.

Poistite sa proti škodám spôsobeným vášmu zamestnávateľovi

wüstenrot

www.vyhodykovo.sk/zodpovednost | maklér EBG, a.s. 1042/3214481

NETRADIČNÉ VIANOČNÉ ZVYKY Z CELÉHO SVETA - pavučina na stromčeku i horiace kozy.

Vianoce sú na celom svete časom, v ktorom sa dodržiavajú rôzne tradície a zvyky. Tie naše už poznáme, v mnohých krajinách však vianočné zvyky majú tú najrôznejšiu podobu. Dali by ste sa na niektoré prehovoriť?

HORIAKA KOZA (Švédsko)

Symbolom Vianoc v Škandinávii je koza. V dnešnej dobe sprevádza vianočného škriatka pri roznášaní darčiek, v minulosti ich nosievala sama. Preto po krajine vyrastajú menšie či väčšie modely tohto zvieratá. Unikátom je slamená, v nadživotnej veľkosti postavená koza v meste Gävle. Staví sa tu už 40 rokov a môže za začiatok prazvláštnej (a ilegálnej) tradície - každoročne sa ju vandali pokúšajú podpáliť. Podarilo sa im to už takmer 30-krát. Preto je koza strážená a na to, či sa dožije Vianoc, sa uzatvárajú stávky.

VIANOČNÉ KURA (Japonsko)

Kresťanov je v Japonsku mizivé percento, no Vianoce tu oslavuje viac ľudí, ako by ste čakali. Vďaka šikovnosti spoločnosti KFC, ktorá pred viac ako 40 rokmi ponúkla "dokonalú" náhradu za moriaka, jedia Japonci na štedrý deň kura zo siete rýchleho občerstvenia.

VIANOČNÁ PAVUČINA (Ukrajina)

Ozdobený vianočný stromček je symbolom Vianoc nielen u nás, ale aj na Ukrajine. Medzi tradičnými dekoráciami, akými sú vianočné gule, sa vždy vyníma - alebo teda skôr skrýva - jedna netypická. Dekoráciou, ktorá má priniesť obyvateľom domu šťastie, je (našťastie umelá) pavučina aj s pavúkom.

SKRÝVANIE METLY (Nórsko)

Podľa pohanských tradícií v tejto severskej krajine veria, že na vianočný večer z hrobov povstanú čarodejnice a zlí duchovia a v domácnostiach ukradnú metly, aby na nich celú noc lietali a páchali zlé veci. Nikto samozrejme nechce, aby sa mu na Štedrý (alebo ktorýkoľvek iný) deň vlámla do domu striga, preto metly skrývajú. A občas dokonca vypália varovný výstrel, aby ich odstrašili.

BOSORKA, ČO NOSÍ DARČEKY (Taliansko)

Talianskym deťom nenosí darčekom Ježiško, Mikuláš ani Santa Claus. Tejto úlohy sa tu zhostila ženská - stará striga Befana, lietajúca na metle. Deťom robí radosť v noci z piateho na šiesteho januára. Podobne ako Santa vchádza do domov cez komín. A aj jej deti pripravujú občerstvenie. Akurát mliekom asi pohrdne - viac jej chutí víno.

DO KOSTOLA NA KORČULIACH (Venezuela)

Na Vianoce sa chodí do kostola. To je v niektorých krajinách takou samozrejmosťou, ako to, že Zem obieha okolo Slnka. V hlavnom meste Venezuely Caracase si z povinnosti spravili zábavu. Na omšu sa rútia na kolieskových korčuliach. Nevie sa, ako táto zvláštna tradícia vznikla, no majú na ňu perfektné podmienky. V krajine nemrzne, a ešte

kvôli korčuľujúcim sa veriaci zastavia dopravu.

VIANOČNÝ BANÁNOVNÍK (India)

Podobne, ako v Japonsku, aj v Indii tvoria kresťania zanedbateľné percento. No v takej veľkej krajine je to „zanedbateľných“ 25 miliónov ľudí. A tak aj tu sú Vianoce poriadnou oslavou, pri ktorej nemôže chýbať tradičný stromček. V Indii však nezobia borovicu alebo jedličku, ale to, čo majú. V niektorých prípadoch banánovník.

ZHNITÉ VTÁKY (Grónsko)

Severské národy sú známe svojou láskou k zhnitému mäsu, no dá sa povedať, že v Grónsku ju dovedli do extrému. Niečo takéto lahodné a voňavé jedia aj na Vianoce. Miestnou štedrovečernou špecialitou je Kiviak. Sú to vtáky alka, ktoré sa zabalia do kože z tuleňa, zahrabú do zeme na niekoľko mesiacov, kde dozrievajú (rozkladajú sa). Nuž, proti chuti ...

DARY TROCH KRÁĽOV (Filipíny)

Mikuláša a Vianoce neoslavujú všade vo svete v rovnaké dni a rovnakým spôsobom. Dôkazom toho sú aj Filipíny. Zatiaľ čo na Slovensku leštíme topánky dúfajúc v príchod Mikuláša, filipínske deti takto očakávajú troch kráľov. Tí vraj tiež dávajú darčekom do topánok. Akurát tak robia šiesteho januára.

JÓLAKÖTTURINN (Island)

Island je krajinou, kde by boli obyvatelia vďační za ponožky, ktorými my pohrdneme. Podľa miestnej tradície totiž každého, kto si pod stromčekom nenašiel nič na seba, zožerie Yule - via-

nočná mačka, ktorú uctievať a zároveň sa jej boja ako čert kríža.

KRAMPUS (Rakúsko)

Keď sme už pri tých prišerách, rakúske deti sa boja čertov. Krampus, ako ho volajú, je z polovice diabol a z polovice koza. Je spoločníkom Mikuláša a jeho úlohou je trestať neposlušné deti uhlím alebo bitkou brezovým prútkom.

Naši čerti sú slabým odvarom hrozivých alpských diablov s obrovskými rohmi. Treba ale dodať, že výroba jedinečných vyrezávaných drevených masiek je v niektorých častiach krajiny umením, ktoré hrdo predvzdať na tradičných pochodoch čertov.

VIANOČNÁ SAUNOVAČKA A NÁVŠTEVA CINTORÍNA (Finsko)

Čo môže byť lepšou oslavou Vianoc ako nahá rodinná saunovačka? Fíni majú doma svoje vlastné sauny a veria, že v nich žije elf, ktorý ich chráni a má za úlohu dohliadať na to, aby ľudia boli dobrí.

Fíni sa nikdy nesaunujú po západe slnka, to je totiž čas vyhradený dušiam ich mŕtvych predkov. Tých si uctievať aj na Štedrý večer, a podobne ako u nás na Dušičky navštevujú cintoríny a zapalujú sviečky na hroboch.

NOC REĎKOVIEK (Mexiko)

Isto ste sa už stretli z rôznymi druhmi betlehemov. Aj na vianočných trhoch ste videli vyrezávané z dreva. Alebo papierové. V Mexiku si na ich výrobu zvolili vsutku neštandardný materiál - reďkovky. Už vyše sto rokov sa v meste Oaxaca zachováva netypická tradícia. Pred Vianocami sa koná súťaž vo vyrezávaní z reďkoviek. Veľdiela sú vystavené na hlavnom námestí a tomu najlepšiemu sa dostane jedinečnej pocty - možnosti byť na titulke štedrodenného vydania miestnych novín. Aj s autorom. red.

Zasmejme sa ...

Vonku sa tak schladilo, že už aj bankomat mi ukazuje nulu.

Zo všetkých zimných športov mám najradšej zimný spánok.

V noci som sa zobudila na to, že mi po byte chodí zloděj a hľadá peniaze. Tak som vstala z postele a hľadala som s ním...

Rozprávajú sa on a ona:

On: „Drahá, ja Ťa tak veľmi ľúbim! Ale ak zbadám, že ma podvádzaš, tak...!“

Ona: „Neboj sa, nezbadáš...“

Chlapík si mrmle popod nos: „Auto mám. Aj lietadlo mám. Mám aj jachtu a tiež bager. Kinderká su super!“

Príde muž z práce a volá na manželku: „Zlatko, čo bude dnes na večeru?“

Manželka: „IKEA sendvič.“

Manžel: „A to je aký?!“

Manželka: „Všetko máš v chladničke, len si to poskladaj.“

